

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
111/18. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2018. július 25.

A C-528/16. sz. ügyben hozott ítélet
Confédération paysanne és társai kontra Premier ministre és ministre de
l'Agriculture, de l'Agroalimentaire et de la Forêt

A mutagenézis útján nyert szervezetek GMO-knak minősülnek, és főszabály szerint vonatkoznak rájuk a GMO-król szóló irányelvben szereplő kötelezettségek

Azok a mutagenézis útján nyert szervezetek azonban, amelyeket hagyományosan számos alkalmazásban használtak, és amelyek biztonságossága régóta bebizonyosodott, mentesülnek e kötelezettségek alól, azzal hogy a tagállamok azokat az uniós jog tiszteletben tartása mellett az irányelvben meghatározott vagy más kötelezettségeknek vethetik alá

A transzgenézistől eltérően a mutagenézis olyan technikák összessége, amely valamely élő faj genomjának idegen DNS beültetése nélkül történő megváltoztatását teszi lehetővé. A mutagenézis technikai tették lehetővé a bizonyos szelektív gyomirtó szereknek ellenálló vetőmagfajták kifejlesztését.

A Confédération paysanne olyan francia mezőgazdasági szakszervezet, amely a mezőgazdasági kisvállalkozások érdekeit védi. Nyolc másik szövetséggel együtt indított keresetet a Conseil d'État (államtanács, Franciaország) előtt a mutagenézis útján nyert szervezeteket a géntechnológiával módosított szervezetekről szóló irányelv¹ által előírt kötelezettségek alól mentesítő francia szabályozás tárgyában. Ezen irányelv különösen arról rendelkezik, hogy a GMO-kat csak az emberi egészséget és a környezetet érintő kockázatok értékelését követően lehet engedélyezni, és e szervezetekkel szemben nyomon követhetőségi, címkézési és felügyeleti követelményeket támaszt.

A Confédération paysanne és a többi szövetség arra a körülményre hivatkozik, hogy a mutagenézis technikai az idők során változtak. A GMO-irányelv elfogadását megelőzően kizárólag a mutagenézis hagyományos vagy véletlen módszereit alkalmazták *in vivo* egész növényekre. Később a műszaki fejlődés a mutagenézis *in vitro* technikáinak megjelenéséhez vezetett, amelyek célzottan lehetővé teszik egy gén pontos mutációját például a meghatározott gyomirtó szereknek ellenálló szervezetek kinyerése érdekében. Márpedig a Confédération paysanne és a többi szövetség álláspontja szerint a valamely gyomirtó szernek ellenálló vetőmagfajták alkalmazásával fennáll a kockázata annak, hogy a környezet, valamint az emberi és állati egészség jelentősen károsodik, hasonlóképpen, mint a transzgenézis esetében.

A Conseil d'État e körülmények között kérte a Bíróságot lényegében annak meghatározására, hogy a mutagenézis révén nyert szervezetek GMO-knak minősülnek-e, és vonatkoznak-e rájuk a GMO-król szóló irányelvben szereplő kötelezettségek.

A mai napon hozott ítéletében a Bíróság először is megállapítja, hogy a **mutagenézis révén nyert szervezetek** a GMO-irányelv értelmében vett GMO-knak minősülnek, ha a mutagenézis technikai, illetve módszerei olyan módon módosítják valamely szervezet genetikai anyagát, amely a természetben nem fordul elő. Ebből következik, hogy **e szervezetek főszabály szerint az GMO-irányelv hatálya alá tartoznak, és vonatkoznak rájuk az említett irányelvben szereplő kötelezettségek.**

¹ A géntechnológiával módosított szervezetek környezetbe történő szándékos kibocsátásáról és a 90/220/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2001. március 2-i 2001/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 106., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 6. kötet, 77. o.).

A Bíróság azonban megállapítja, hogy az **GMO-irányelvből** kitűnik, hogy az **nem alkalmazandó a mutagenézis bizonyos technikai útján, azaz olyan technikák útján nyert szervezetekre, amelyeket hagyományosan számos alkalmazásban használtak, és amelyek biztonságossága régóta bebizonyosodott.** A Bíróság ugyanakkor rámutat, hogy a **tagállamoknak lehetőségük van arra,** hogy e szervezeteket az uniós jog (különösen az áruk szabad mozgására vonatkozó szabályok) tiszteletben tartása mellett **a GMO-irányelvben meghatározott vagy más kötelezettségeknek** vessék alá. Az a körülmény ugyanis, hogy e szervezetek ki vannak zárva az irányelv hatálya alól, nem jelenti azt, hogy az érintett személyek ilyen szervezeteket szándékosan kibocsáthatnak a környezetbe vagy forgalomba hozhatnak az Unión belül. A tagállamok tehát e területen az uniós jog és különösen az áruk szabad mozgására vonatkozó szabályok tiszteletben tartása mellett jogszabályokat fogadhatnak el.

Azon kérdést illetően, hogy a GMO-irányelvet a mutagenézis azon technikai útján nyert szervezetekre is alkalmazni kell-e, amelyek az említett irányelv elfogadása óta jelentek meg, a Bíróság megállapítja, hogy a mutagenézis új technikáinak alkalmazásához kapcsolódó veszélyek hasonlóan bizonyulhatnak azokhoz, amelyek a GMO-k transzgenézis útján történő előállításából és kibocsátásából erednek, mivel valamely szervezet genomjának mutagenézis útján elért közvetlen módosítása ugyanolyan hatások elérését teszi lehetővé, mint egy idegen génnek az említett szervezetbe történő behelyezése (transzgenézis), és ezen új technikák olyan ütemben és arányban teszik lehetővé géntechnológiával módosított fajták előállítását, amelyek nem mérhető össze a véletlenszerű mutagenézis hagyományos módszereinek alkalmazásából eredőekkel. E közös kockázatokra tekintettel a mutagenézis új technikai útján nyert szervezeteknek a GMO-irányelv hatálya alól történő kizárása veszélyeztetné ezen irányelvnek a környezetre és az emberi egészségre gyakorolt káros hatások elkerülésére irányuló célját, és sértené az elővigyázatosságnak az irányelv által megvalósítani kívánt elvét. Ebből következik, hogy **a GMO-irányelvet a mutagenézis azon technikai útján nyert szervezetekre is alkalmazni kell, amelyek az említett irányelv elfogadása óta jelentek meg.**

Végül a Bíróság azt a kérdést vizsgálja, hogy a mutagenézis technikai útján nyert, géntechnológiával módosított fajtáknak teljesíteniük kell-e egy másik uniós irányelv² által támasztott feltételt, amely szerint valamely géntechnológiával módosított fajta csak akkor ismerhető el az „azon mezőgazdasági növényfajok közös fajtajegyzékébe való felvétele céljából, amelyek vetőmagjai és szaporítóanyagai forgalomba hozhatók”, ha valamennyi megfelelő intézkedést megtettek az emberi egészséget és a környezetet érő káros hatások kiküszöbölésére. A Bíróság megállapítja, hogy a „géntechnológiával módosított fajta” fogalmát úgy kell tekinteni, mint amely a GMO-irányelvben szereplő GMO-fogalomra utal, ezért a mutagenézis útján nyert, ezen irányelv hatálya alá tartozó fajtáknak teljesíteniük kell a fenti feltételt. Ezzel szemben a mutagenézis olyan technikai útján nyert szervezetek, amelyeket már hagyományosan számos alkalmazásban használtak, és amelyek biztonságossága régóta bebizonyosodott, mentesülnek e kötelezettség alól.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

---

² A 2003. szeptember 22-i 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2003. L 268., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 32. kötet, 432. o.) módosított, a mezőgazdasági növényfajok közös fajtajegyzékéről szóló, 2002. június 13-i 2002/53/EK tanácsi irányelv (HL 2002. L 193., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 36. kötet, 281. o.).